

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Klargöranden från HFD om arbetsskada vid hemarbete

Publicerad

24 APR 2023

För rätt till arbetsskadeersättning vid hemarbete krävs dels att olyckan inträffar när den försäkrade utför sitt arbete, dels att olyckan till övervägande del inte har sin grund i privatlivet. Huruvida hemarbete har beordrats av arbetsgivaren eller inte saknar betydelse för kravet på samband. Det slår Högsta förvaltningsdomstolen fast och nekar ersättning.

Försäkringskassan beslutade i januari 2021 att avslå en 61-årig kvinnas ansökan om ersättning för tandvårdskostnader.

Allmänna ombudet för socialförsäkringen, AO, överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm och yrkade att det skulle upphävas. Vidare yrkade allmänna ombudet att den tandskada som kvinnan sökte ersättning för skulle godkännas som en arbetsskada.

Till stöd för sin sak anförde allmänna ombudet att kvinnan hade ett administrativt arbete och till följd av rekommendationer om distansarbete utförde arbetet hemifrån under pandemin. Dagen då olycksfallet inträffade reste hon sig upp från sin stol för att ställa en kaffekopp i köket för att därefter gå ut med hunden. Hunden hoppade då upp och "skallade" henne på munnen, varpå tandskadan uppkom. Med hänsyn till att hon skadades under arbetstid, under en period när behöriga myndigheter uppmanade till distansarbete, fanns det enligt ombudet skäl att godta tandskadan som en arbetsskada.

Med arbetsskada avses enligt 39 kap. 3 § socialförsäkringsbalken, SFB, en skada till följd av olycksfall eller skadlig inverkan i arbetet. Av 39 kap. 4 § SFB framgår att med skada avses bland annat personskada. Den som drabbas av en arbetsskada kan enligt 40 kap. 11 § samma balk få ersättning för nödvändiga tandvårdskostnader.

Till olycksfall i arbetet hänförs i första hand olycksfall som inträffar när den försäkrade utför sitt egentliga arbete och i allmänhet även andra olycksfall som inträffar på arbetsplatsen. Även olycksfall

som inte inträffar på arbetsplatsen kan emellertid betraktas som olycksfall i arbetet, men det krävs då att "arbetstagaren vid olyckstillfället var stadd i arbetsgivarens ärenden" eller i vart fall att arbetstagaren utförde något som låg i arbetsgivarens intresse. I samtliga fall gäller att det måste finnas ett samband mellan olyckan och arbetet för att det ska vara fråga om ett olycksfall i arbetet. Även olyckor till följd av det dagliga livets faror som inträffar utanför arbetsplatsen kan anses utgöra olycksfall i arbetet.

När det gäller skador som uppkommer när den försäkrade utför arbete i hemmet har det i förarbetena till arbetsskadelagstiftningen uttalats att en viss försiktighet ska iakttas vid bedömningen av sådana olycksfall som inte är direkt orsakade av arbetet, utan snarare har sin grund i det dagliga livets faror. Det bör i sådana fall ställas ett högre krav på samband mellan olyckan och arbetet.

Förvaltningsrätten noterade att arbetsgivaren i det aktuella fallet aldrig uttryckt att 61-åringen behövde arbeta hemifrån men uppmanade de anställda som kunde arbeta hemifrån att göra det. Hennes arbete i hemmet, vid tidpunkten för olyckan, fick enligt förvaltningsrättens mening anses ha varit tillfälligt. Mot bakgrund av att hon själv hade valt att arbeta hemma ansågs distansarbetet ha varit frivilligt.

Den olyckshändelse som gav upphov till tandskadan hade inget direkt samband med kvinnans arbete, utan hade i stället sin grund i "det dagliga livets faror". Tandskadan uppstod inte till följd av ett olycksfall i arbetet och utgjorde alltså inte heller en arbetsskada. Överklagandet avsågs därför.

AO överklagade till Kammarrätten i Stockholm, som avsåg överklagandet.

Kammarrätten ansåg att det saknade betydelse om arbetet i hemmet var beordrat av arbetsgivaren eller om det skett frivilligt från arbetstagarens sida. Avgörande är i stället om arbetet i hemmet har varit tillåtet av arbetsgivaren. Det framgår inte annat än att arbetet i hemmet den aktuella dagen var tillåtet av kvinnans arbetsgivare. Att hon utförde sitt arbete i hemmet fick därför anses ha legat i arbetsgivarens intresse.

Den olycka som ledde till tandskadan orsakades dock av 61-åringens hund. Med hänsyn till att olycksfallet orsakades av hunden kunde den aktuella aktiviteten inte anses ha ett samband med arbetet. Tandskadan bedömdes därför inte ha uppkommit till följd av ett olycksfall i arbetet och överklagandet skulle avslås.

Högsta förvaltningsdomstolen, HFD, har meddelat prövningstillstånd i det mål som återges ovan liksom i ett annat mål med liknande omständigheter. I det andra målet hade en man, som arbetade som producent, arbetat hemifrån på uppmaning av sin arbetsgivare och även han råkat ut för sen tandskada. Mannen skulle sätta i strömkabeln till datorn varpå hans treåriga sons huvud sammanstötte med hans käke, vilket ledde till tandskadan.

HFD inleder med att betona att en grundläggande princip i arbetsskadeförsäkringen är att den ska skydda mot de särskilda risker som förekommer i arbetslivet. Det måste därför föreligga ett samband mellan de försäkrades arbete och olyckan, vilket kommer till uttryck i 39 kap. 3 § SFB.

Vad som ligger i sambandskravet har överlämnats åt rättstillämpningen att mejsla ut. Av motiven framgår dock att kravet kan ställas olika högt i skilda situationer.

Beträffande olycksfall som har inträffat då den försäkrade utfört arbete på sin arbetsplats har i praxis ansetts att sambandsbedömningen ska vara generös. Även när den utlösande händelsen inte har sin grund i en för arbetet typisk fara kan rätt till ersättning föreligga.

Motsvarande gäller olycksfall som inträffat utanför arbetsplatsen om arbetstagaren vid olycksfallet var

”stadd i arbetsgivarens ärenden”, som det uttrycks i förarbetena, eller åtminstone utförde något i arbetsgivarens intresse. Det ställs dock ett högre krav på samband i dessa situationer än vid olyckor som sker på arbetsplatsen.

När det gäller sambandskravet vid hemarbete framgår det av förarbetena att det kan ifrågasättas om inte kravet på samband mellan arbete och olycka bör ställas högre när olycksfallet inträffar under hemarbete än annars, eftersom den försäkrade uppehåller sig i hemmet inte bara vid arbete utan även annars.

Dessa uttalanden, framhåller HFD, tog främst sikte på arbetstagare som var sysselsatta i hemindustriellt arbete, exempelvis sömmerskor. Domstolen anser dock att uttalandena är relevanta också beträffande sådant hemarbete som bedrivs nu för tiden. Samma gränsdragningsproblematik uppkommer nämligen.

Problematiken går t på att det finns en mängd rent privata förhållanden som kan förorsaka olyckor, allt från egendom till familj och husdjur. Det saknas även en tidsmässig uppdelning mellan privatliv och arbetsliv på samma sätt som på en arbetsplats, eftersom privata sysslor och arbetsuppgifter kan blandas om vartannat.

Mot bakgrund av detta anser HFD att det finns fog för att inta en viss restriktivitet i sambandsbedömningen när olycksfall har inträffat i hemmet. En grundläggande förutsättning bör därför vara att olyckan inträffar när den försäkrade utför sitt arbete. Om olyckan inträffar när den försäkrade gör något annat ska det alltså inte bedömas som en arbetsskada.

Samtliga olyckor som inträffar när arbete utförs i hemmet uppfyller dock inte sambandskravet. Därutöver måste det vägas in vad som har orsakat olyckan. Den avgörande frågan är om olyckan till övervägande del har sin grund i privatlivet. Om svaret är jakande är kravet inte uppfyllt.

Eftersom gränsdragningen mellan arbetsliv och privatliv är det centrala saknar det enligt HFD betydelse om arbetet i hemmet har skett frivilligt eller om det har varit beordrat av arbetsgivaren.

Vad först gäller kvinnan som skadade sig när hon skulle gå ut med hunden konstaterar rätten att olyckan inte inträffade när hon utförde sitt arbete. Sambandskravet är därför inte uppfyllt.

Mannens skada inträffade när han arbetade vid datorn och böjde sig ned för att sätta i en strömkabel. Olyckan skedde därmed när han utförde sitt arbete. Olyckan berodde dock på att hans haka sammanstötte med sonens huvud och olyckan får därför anses till övervägande del ha sin grund i mannens privatliv. Kravet på samband är därför inte uppfyllt.

Varken mannen eller kvinnan har därför rätt till ersättning från arbetsskadeförsäkringen för tandvårdskostnaderna.

Karl Engstrand

Instans: Högsta förvaltningsdomstolen

Rättsområden: [Försäkringsrätt](#), [Socialförsäkring](#), [Hälsa- och sjukvårdsrätt](#), [Förvaltningsrätt](#), [Övrig arbetsrätt](#), [HR](#), [Arbetsmiljö](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter